

ASPECTE DIN VIAȚA COTIDIENĂ DIN CRAIOVA ANILOR NEUTRALITĂȚII (1914-1916)

Cristian-Iulian Ceacîru*

Rezumat: *La începutul secolului XX, Craiova era unul dintre cele mai importante orașe din Regatul României, fiind un important centru economic, cultural și chiar sportiv. Izbucnirea Primului Război Mondial s-a resimțit asupra locuitorilor în primul rând prin scumpirea produselor de bază. Prezentul articol își propune să redea aspecte din viața de zi cu zi a craiovenilor, indiferent dacă erau oameni simpli sau făceau parte din elita orașului. Sunt prezentate modul în care se desfășurau sărbătorile oficiale, banchetele private, greutățile pe care le întâmpinau cetățenii, instituțiile culturale și activitatea acestora în timpul neutralității țării (1914-1918).*

Abstract: *At the beginning of the 20th century, Craiova was one of the most important cities from the Kingdom of Romania, being an important economic, cultural and even sports center. The outbreak of the First World War was felt on the inhabitants primarily by making basic products more expensive. This article aims to present aspects of the daily life of the people of Craiova, regardless of whether they were ordinary people or were part of the city elite. It presents the way were organized the official holidays, the private banquets, the difficulties faced by the citizens, the cultural institutions and their activity during the neutrality of the country (1914-1916).*

Cuvinte cheie: neutralitate, Craiova, sărbători oficiale, viață culturală, sport.

Keywords: neutrality, Craiova, official holidays, cultural life, sport.

La sfârșitul secolului XIX – începutul secolului XX, orașele României au cunoscut o puternică dezvoltare, fiind ridicate numeroase clădiri grandioase și începându-se realizarea rețelelor de utilități publice. Între centrele urbane românești Craiova, alături de București și Iași, ocupa un rol de prim rang, prin importanța sa economică și culturală.

În viața urbei craiovene un rol important îl aveau diversele **sărbători oficiale** în care erau implicați o bună parte din locuitori. De exemplu, la 2 aprilie 1915, începând cu ora 11, la biserica Sfânta Treime din oraș, s-a oficiat un serviciu religios în amintirea regelui Carol. La acesta au participat autoritățile civile și militare precum și localnici¹. Spre sfârșitul aceleiași luni (22 aprilie), fiind aniversarea numelui ei, tot la respectiva biserică, s-a oficiat un Te-Deum în onoarea reginei Maria². La 11 august 1915, a fost rândul regelui Ferdinand să fie omagiat tot prin oficierea unui Te-Deum în catedrala din localitate³, fiind aniversarea zilei sale de naștere.

În cadrul ceremoniilor oficiale un rol însemnat l-au avut și comemorările legate de acțiunile armatei române în războiul de independență și în al doilea război balcanic. La 12 ianuarie 1915 s-au împlinit 37 de ani de la bătălia de la Smârdan. Cu această ocazie membrii Societății veteranilor grade inferioare din Oltenia „Smârdan”⁴ au organizat un Te-Deum, precum și un parastas pentru pomenirea regelui Carol I. Ceremonia s-a ținut la biserica Sf. Treime, începând cu ora 10.30, participanții, printre care erau numeroase oficialități, fiind în ținută de mare doliu. După săvârșirea slujbei religioase veteranii au fost trecuți în revistă de către președintele de onoare al societății,

* Doctorand, Muzeul Olteniei Craiova, e-mail: iulianc01@gmail.com.

¹ SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 120/1915, f. 16.

² SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 120/1915, f. 41.

³ SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 120/1915, f. 46.

⁴ Societatea veteranilor grade inferioare din Oltenia „Smârdan” a fost înființată la date de 11 mai 1908. La data respectivei ceremonii, comitetul de conducere al filialei craiovene era format din Ilie R. Opran (președinte), Gheorghe Constantineanu, Nicu Gelep (vicepreședinti); Constantin Gardo (secretar); Gheorghe Basta, Nicu Ioachimescu, Gheorghe Buzgure, Nae I. Nicolau, Ștefan Ștefănescu, Văduva Nicolae, Nenu Stanciu, Ioan Măndoiu, membri (SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 120/1915, f. 8).

generalul Petre Gigurtu⁵ ulterior și defilând în fața acestuia. De remarcat faptul că la respectiva ceremonie au fost invitați și directorii și elevii Liceului Carol I, ai Școlii Normale și ai Școlii de Meserii.

O altă festivitate organizată de veterani a avut loc la 29 iunie 1915, dată la care se împlineau doi ani de când trupele române trecuseră Dunărea în Bulgaria. În același timp se împlinea însă și un an de la înființarea Societății veteranilor grade inferioare „*Avântul Țării*”⁶ inițiativa manifestării. Evenimentul, care a cuprins oficierea unui Te-Deum și a unui parastas în memoria regelui Carol I și soldaților morți în campania din 1913, s-a desfășurat tot în biserica Sf. Treime, începând de la ora 10 dimineața, în prezența a numeroase autorități civile și militare⁷.

Autoritățile craiovene participau și la festivitățile organizate de reprezentanțele diplomatice din oraș⁸. La 14 ianuarie 1915, cu ocazia aniversării zilei de naștere a împăratului Wilhelm al II-lea al Germaniei, autoritățile au fost invitate să participe la un eveniment organizat de către consulatul german din Craiova. Ceremonia a constat într-un Te-Deum oficiat, începând de la ora 10, la Biserica Germană Evanghelică din localitate. Chiar dacă nu puteau fi prezente în persoană la festivitate, cum a fost cazul prefectului județului Dolj din acea vreme, autoritățile desemnau o persoană care să reprezinte instituția la ceremonie⁹. La rândul său consulatul Austro-Ungariei din Craiova, a organizat un Te-Deum la Biserica Catolică din oraș, la 18 august 1915, dată la care se aniversa ziua de naștere a împăratului Francisc Josef I¹⁰.

La toate solemnitățile care aveau caracter oficial, demnitarii craioveni erau obligați să participe, să fie prezenți. Însă, mai existau cazuri când aceștia, justificat sau nu, lipseau de la respectivele manifestări, atrăgându-și muștrări din partea superiorilor¹¹. Existau însă, chiar între ministere, momente de sincopă în ceea ce privește colaborarea în ceea ce privește organizarea diverselor ceremonii oficiale. La 7 februarie 1915 Ministerul de Interne a trimis o notă tuturor prefecturilor în care a precizat că, în multe localități din țară, autoritățile civile au refuzat să participe la Te-Deum-ul organizat de unitățile militare, motivând că nu au ordine de la minister. Ca atare, în respectiva notă, ministrul de interne a cerut tuturor prefecturilor să informeze instituțiile subordonate ca pe viitor să participe necondiționat la solemnitățile organizate de militari.¹²

Cu deosebită grijă erau pregătite, de către oficialii craioveni, vizitele membrilor familiei regale a României în oraș. Într-o telegramă adresată maiorului adjutant G. Athanasescu, primarul Craiovei Nicolae Romanescu, îi cerea informații despre o proiectată vizită a principelui Carol în localitate. Romanescu voia să afle care este programul vizitei principelui și ce protocol trebuie să urmeze, menționând că în conformitate cu tradiția și organizarea statului, moștenitorul tronului a fost primit și condus „*în cetate*” de către primar¹³.

Unul din principalele orașe ale Regatului României, Craiova s-a remarcat nu numai prin amploarea ceremoniilor oficiale, ci și prin fastul **sindrofiilor**. După cum aflăm din publicațiile

⁵ Petre Gigurtu (1846-1918), general, absolvent al Școlii Militare St. Cyr (1871). În timpul războiului de independență a făcut parte din Statul Major al Corpului I de armată. A fost de asemenea comandant al diviziilor III și IV infanterie.

⁶ În textul original din document, denumirea societății este „*Avântul Țării*”.

⁷ SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 120/1915, f. 39

⁸ În Craiova aveau la începutul secolului XX, existau următoarele consulate: austro-ungar (str. Movila, nr. 20), belgian (str. Panduru, nr. 7), german (str. Banu Manta, nr. 4), francez (Str. Unirii, nr. 128) (*Ghidul ...*, 1911, p. 26)

⁹ SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 120/1915, f. 10

¹⁰ *Ghidul ...*, 1911, p. 44.

¹¹ „*Domnule, la toate solemnitățile cu caracter oficial am observat lipsa d-voastră, deși a-ți fost întotdeauna oficial invitat. Chiar în ziua de 11 August aniversarea nașterii M.S. Regelui Ferdinand, am observat lipsa d-voastră. Vă rog ca pe viitor să nu mai lipsiți sub nici un cuvânt de la aceste ceremonii oficiale.*” (SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 120/1915, f. 49. Această atenționare a prefectului Doljului a fost adresată revizorului școlar, medicului județului, avocatului județului, medicului veterinar a județului și inginerului județului. În fondul arhivistic a fost identificat răspunsul avocatului județului care a motivat absența de la respectiva manifestare cu faptul că trebuie să fie prezent la un proces ca reprezentant al orașului Craiova.

¹² SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 120/1915, f. 11

¹³ SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 79/1916, f. 9.

vremii, una din acestea a avut loc în seara de 23 ianuarie 1916, amfitrioni fiind familia Ștefan Popescu. La banchet au participat peste două sute de persoane, practic toată protipendada orașului. Având fundalul muzical, *Am schonen Donau*, asigurat de către orchestra Regimentului I Dolj, oaspeții familiei Popescu au început banchetul cu un vals grațios. La ora 2.30 s-a servit un supeu „*copios*” asigurat de foarte cunoscuta, în epocă, Casă Andronescu. După terminarea supeului invitații s-au lăsat iarăși purtați pe ariile valsului, petrecerea terminându-se, spre regretul general, odată cu sosirea zorilor¹⁴. Probabil că, respectivul banchet a fost ultimul de asemenea anvergură înainte de război, jurnalistul încheind articolul cu o frază care se va dovedi de-a dreptul profetică, după cum a demonstrat evoluția ulterioară a evenimentelor¹⁵.

Pentru craioveanul de rând însă, viața în anii neutralității nu era atât de simplă, în condițiile în care prețurile la produsele de bază creșteau continuu. La 20 februarie 1915, cinci dintre servitorii Palatului Administrativ, plângându-se de salariul mic pe care îl aveau (50 lei) și de scumpirea traiului, solicitau prefectului să li se mai acorde ceva în plus la leafă¹⁶. O cerere asemănătoare au întocmit, la 2 martie 1915, și telefonistele din aceeași instituție, arătând că le este foarte greu să-și ducă traiul cu indemnizația pe care o primeau¹⁷.

Dar pentru locuitorii Craiovei, fie că făceau parte din protipendadă sau erau oameni simpli, viața își continua cursul, edili străduindu-se să administreze cât mai bine orașul. Nu erau lăsate deoparte nici chestiunile de mai mică importanță, dar care în timp puteau deveni probleme grave, cum ar fi cea a câinilor din oraș. Printr-o ordonanță din 2 aprilie 1915, emisă de primarul I.V. Barliba s-a adus la cunoștința cetățenilor că toți câinii din localitate, cei din afara curților, trebuie să poarte botnițe¹⁸.

Proprietarilor de câini de rasă, de vânatoare, li s-a oferit de către Primărie, în schimbul unei taxe anuale de doi lei, o cocardă de metal care trebuia agățată de zgarda lor. Aceștia nu mai trebuiau să poarte zgardă pe străzile orașului, dar în schimb trebuiau să fie supravegheați cu atenție de către proprietarii lor. Toți ceilalți câini găsiți pe stradă erau prinși de către hingheri și duși la serviciul de ecarisaj. De aici puteau fi recuperați de către proprietari în schimbul unei taxe de 2 lei (câinii de rasă) respectiv 1 leu (câinii obișnuiți)¹⁹. Măsura aceasta s-a dovedit a fi salutară, în condițiile în care câinii erau purtătorii virusului turbării, care netratat la timp duce la o moarte în chinuri groaznice.

O altă problemă avută în vedere de către administrația loca a fost aceea a reglementării circulației birjelor (trăsurilor de piață), care erau mijlocul de transport cel mai des folosit de craioveni. Atitudinea birjarilor față de clienți nu era tot timpul una din cele mai bune, fapt care a dus la modificarea articolului 19 din regulamentul de circulație a trăsurilor de piață. În noul articol din regulament se menționa că sub nici o formă birjarii nu trebuiau să refuze un client să-l ducă la orice timp la destinație în orice parte a orașului. De asemenea era strict interzisă cererea unei sume

¹⁴ Protestarea, an II, nr. 28, 28 ianuarie, 1916.

¹⁵ Astfel, jurnalistul precizează despre Craiova că, demult nu a mai „*avut o altfel de serată dansantă și desigur că va trece timp îndelungat ca ea să fie ștearsă din inimile acelor cari au luat parte la ea*”. Într-adevăr, în nici un an a urmat instalarea ocupației germane cu vexațiunile aferente, participanții la balul respectiv gândindu-se probabil cu nostalgie la acesta.

¹⁶ „*Subsemnații servitori ai acestui Palat Ad-tiv plătiți cu o diurnă lunară de lei 50 care față cu scumpirea traiului și cum leafa noastră este mică ne putând face față cheltuielilor necesare existenței zilnice, mai ales că pe lângă curățenia pe care o facem ziua, și noaptea facem serviciul de camerieri.*

Vă rugăm, cu profund respect, Domnilor Consilieri a se avea în vedere această rugăciune pe care o facem spre a ne mai adăoga ceva la salariul nostru care este destul de mic în actualele timpuri grele.” (SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 24/1915, f. 33).

¹⁷ „*Subsemnatele telefoniste având serviciul cel mai greu trebuie să stăm încontinuu la aparatul telefonic atât în zilele de lucru cât și în zilele de sărbătoare--- și cum s'a scumpit cu totul traiul, iar salariul nostru a rămas tot același de 80 de lei lunar cu care este foarte greu a face față cheltuielilor zilnic, cu respect vă rugăm a dispoza ca în budgetul viitor a ni se spori și nouă acel salariu la cel puțin 100 lei lunar* (SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, Dosar 24/1915, f. 32).

¹⁸ SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 19/1915, f. 2.

¹⁹ SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 19/1915, f. 2.

nejustificat de mare, situație în care clientul se putea adresa oricărui organ polițienesc²⁰. Cei care nu respectau aceste reguli, drept pedeapsă erau oprți de a mai presta servicii de transport pe o perioadă cuprinsă între una și treizeci de zile. O sancțiune drastică primeau cei care recidivau: li se interzicea pentru totdeauna de a mai activa²¹.

Măsurile coercitive luate de autorități nu i-au disciplinat prea mult pe birjari, de vreme ce incidente în care aceștia au fost implicați au avut loc și după schimbarea articolului din regulamentul respectiv. La 14 iunie 1915, Prefectul poliției înainta o adresă primarului Craiovei, în care îl informa despre atitudinea a doi birjari, care fiind liberi și în trecere pe stradă, au refuzat să-l ia pe generalul Manolescu. Având în vedere importanța persoanei căreia i se refuzase o cursă, se pare că împričinații au scăpat destul de ieftin, reprezentantul poliției propunând să fie oprți din activitate o singură zi²².

Încă de la începutul secolului XX, în țară au început să se răspândească timid, apoi din ce în ce mai mult mijloace de transport individuale precum bicicletele și apoi motocicletele. Edili craioveni nu au scăpat din vedere existența în localitate a acestora într-un număr semnificativ, fiind nevoie de existența unor reguli de urmat. Conform unei ordonanțe emise la 1 mai 1915, toți proprietarii de biciclete și motociclete trebuiau să plătească la Serviciul de Percepție din cadrul Primăriei o taxă anuală de 10, respectiv 50 de lei. Cu ocazia achitării taxei le erau înmânate și plăcuțele cu numerele de identificare ale bicicletelor și motocicletelor²³.

În viața de zi cu zi a urbei, în afara serbărilor oficiale sau private, însemnate erau și **reuniunile** diverselor asociații profesionale existente în localitate. Fiind centrul uneia din cele mai importante regiuni cerealiere a României, nu este surprinzătoare existența în Craiova a unui sindicat agricol. Membrii acestuia se întâlneau periodic și analizau problemele pe care le întâmpinau în domeniul lor de activitate.

Astfel, toți membrii Sindicatului Agricol al județului Dolj, au fost convocați, la data de 28 februarie 1916, pentru a lua parte la adunarea generală ordinară. Evenimentul a avut loc la ora 10.30, desfășurându-se în incinta Băilor Comerciale din oraș. Pe ordinea de zise aflau: darea de seamă asupra activităților sindicatului pe 1915, ratificarea alegerii cenzorilor, darea de seamă asupra situației financiare a organizației, raportul cenzorilor, aprobarea bugetului pentru anul 1916²⁴.

Craiovenii pasionați de cultură aveau mai multe opțiuni de petrecere a timpului liber. În primul rând exista **Teatrul Național**, care în anii neutralității țării, se afla la apogeul dezvoltării sale artistice. După cum aflăm din presa vremii, în stagiunea 1915-1916, repertoriul era format din piesele: *Chemarea Codrului*, *Casa de lut*, *Asasinul*, *Vișelul de aur*, *Fracul*, *Fără sprijin*, *Casa în ordine*, *Gazetarii*, *Crai de ghindă*, *Suspendat*, *Hamlet*, *Fata de la Cozia*, *Zozo*, *Amicii falși*, *Avarul*, *Răpirea sabinelor*, *Onoarea*, *Sărac dar mândru*, *Necunoscuta*, *Nevinovata*, *Înșiră-te mărgăritare*, *Heidelbergul de altădată*, *Institutorii*, *Fântâna Blanduziei etc.* În același timp în rândurile trupei de actori craiovene veniseră nume care păreau să promită mult precum Natalia Angelescu, Margareta Cârjeanu, artiștii Popeea și Constantiniu²⁵.

Melomanii aveau și ei motive de a fi mulțumiți de spectacolele care aveau loc pe scenele din oraș. În acest sens o vie activitate a desfășurat-o **Școala de Muzică Elena și Elefterie Cornetti**. La finalul anului școlar 1914-1915 elevii acesteia au susținut un spectacol, interpretând fragmente muzicale din opera lui Bethoven, Chopin, Liszt, Mendelson etc²⁶. La 23 octombrie 1915, la Sala Marinescu din localitate, a susținut un concert violonistul craiovean Jean Bobescu acompaniat de pianista Jeny Constantinescu. La 3 noiembrie a fost rândul susținerii unui spectacol de către

²⁰ SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 63/1915, f. 5.

²¹ SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 63/1915, f. 5.

²² SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 63/1915, f. 6.

²³ SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 19/1915, f. 6.

²⁴ SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 9/1916, f. 67.

²⁵ Protestarea, an I, nr. 15, 6 septembrie 1915.

²⁶ Radu, Roșianu, 2009, p. 70.

membrii **Societății Muzicale Române Armonia**, din program făcând parte piese create de Wagner, Bach, Zaman, Arensky etc²⁷.

Filiala locală a **Societății Prietenii Științei** prin conferințele organizate venea înaintea unui auditoriu dornic să afle cât mai multe lucruri noi din domenii variate ale cunoașterii. De exemplu o foarte interesantă conferință, cu tema „*Problema alimentației în războiu*” a fost ținută de economistul N. Angiulescu, în amfiteatrul Liceului Carol I. La conferința menționată, ca de altfel la toate evenimentele de tipul acesta, au participat persoane care făceau parte din elita intelectuală a Craiovei: avocați, ofițeri, medici, cadre didactice²⁸.

În afara vizionării pieselor de teatru, a spectacolelor craiovenii se mai puteau delecta din punct de vedere cultural și cu vizitarea **expozițiilor artistice**, care se țineau cu regularitate. Una din acestea a fost inaugurată în decembrie 1915, conținând 34 de tablouri ale pictorului craiovean M. Gelep. Tablourile care reprezentau peisaje, mânăstiri, case țărănești și impresionau prin naturalitatea culorilor și prin modul în care artistul a reușit să redea scenele respective²⁹. Expoziția de pictură a lui Gelep a fost urmată de expozițiile pictorilor Horațiu Dimitriu și Henry Visconte. La sfârșitul lunii martie 1916, la Craiova s-a inaugurat expoziția de caricaturi a lui Iosif Iser, fapt care a fost bine primit de către presa locală³⁰.

Înainte Primului Război Mondial, Craiova începuse să devină nu numai un reper economic și cultural pe harta Regatului României, ci și unul **sportiv**. La începutul secolului XX, în România pătrund sporturi noi (rugby, sporturi de iarnă), în timp ce unele iau amploare (automobilismul), iar altele sunt readuse la viață (ciclismul). În aceste condiții s-a făcut tot mai mult simțită nevoia unei organizații centrale care să coordoneze activitățile sportive la nivel național, să organizeze campionate etc. Ca o urmare firească a situației existente, la 1 decembrie 1912 a apărut *Federațiunea Societăților Sportive din România* (F.S.S.R.). Președinte de onoare al acesteia era principele moștenitor Ferdinand iar secretar general era principele Carol, organizația fiind formată dintr-un comitet central și din comisii pentru fiecare sport în parte³¹.

La numai un an de la înființarea F.S.S.R, la Craiova, sub conducerea lui Nicolae Balaban, s-a constituit un comitet regional al acesteia³². În cursul lunii mai 1915 conducerea comitetului regional din oraș se schimbă, acesta fiind coordonat de următoarele persoane: Emanuel Mendel (președinte), Constantinescu (vicepreședinte, era maestru de gimnastică); Săvulescu (locotenent de infanterie) N. Muszinsky (profesor), membri³³.

Printr-o invitație adresată primarului Craiovei, Comitetul Regional al Federațiunii Societăților Sportive din România, îl informa pe acesta că pe data de 8 mai, va inaugura parcul sportiv de la hipodromul Bibescu. Cu această ocazie urma să aibă loc și o grandioasă demonstrație sportivă. La respectivul eveniment urmau să participe principele Carol și o delegație a federațiunii³⁴. Manifestarea era benefică nu numai pentru impulsivarea mișcării sportive locale ci și pentru bugetul primăriei, de vreme ce jumătate din încasările de pe urma biletelor de intrare urmau să-i revină³⁵.

În urma evenimentului din parcul Bibescu sportul craiovean a început să se dezvolte vizibil. În octombrie 1915 nu mai puțin de șapte societăți sportive locale erau deja afiliate la forul central:

²⁷ Radu, Roșianu, 2009, p. 73.

²⁸ Protestarea, an II, nr. 32, 28 februarie 1916.

²⁹ Protestarea, An I, Nr. 26, 20 decembrie 1915.

³⁰ Protestarea, Anul II, Nr.36, 29 martie 1916.

³¹ În momentul înființării existau comisii pentru următoarele comisii: atletism, fotbal, rugby, tenis de câmp, scrimă, ciclism, tir, sporturi de iarnă, canotaj, natație, gimnastică, oină. De remarcat faptul că unele din aceste comisii au fost practic artificial înființate, neavând activitate în final s-au autodisființat, precum cele de natație, canotaj și gimnastică (Ghibu, Todan, 1970, pp. 42-43).

³² Daneș, 1978, p. 12.

³³ SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 69/1915, f. 5.

³⁴ SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 69/1915, f. 5.

³⁵ SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, Serviciul Administrativ, Dosar 69/1915, f. 7.

Oltenia, Generala, Excelsior, Rapid, Adler, Tinerimea, Gloria. În cadrul tuturor acestor societăți sportul practicat era fotbalul, meciuri cu un public numeros, ținându-se în fiecare duminică³⁶.

Dintre societățile sportive craiovene mai sus enumerate prima care a apărut și apoi, s-a afiliat la organizația centrală a fost Excelsior. Într-o confruntare cu mult mai titrata echipă a societății bucureștene Colentina, echipa craioveană a făcut o impresie foarte bună, câștigându-și respectul adversarilor. Principele Carol, care era secretarul general al F.S.S.R., a fost atât de impresionat de prestația echipei oltene încât a acordat asociației, în mod excepțional, o plachetă comemorativă³⁷.

După cum aflăm din presa locală craioveană un alt meci a avut loc între cele două echipe, tot la București, în noiembrie 1915. Echipa craioveană avea următoarea compunere: slt. Săvulescu, Leoveanu, Teodorescu, Iancă, Georgescu, Leoveanu, Benvenisti, Titi Săvulescu, Beligrădean. Meciul a fost unul palpitant, echipa bucureșteană dovedindu-și în final talentul, învingând, și pe baza epuizării fizice a jucătorilor craioveni, cu neverosimilul scor de 5 la 1³⁸.

ABREVIERI

SJAN Dolj - Serviciul Județean al Arhivelor Naționale, Filiala Dolj.

BIBLIOGRAFIE

Arhive

SJAN Dolj, Fond Prefectura Dolj, Serviciul Administrativ, dosare: 24/1915, 120/1915, 79/1916.

SJAN Dolj, Fond Primăria Craiova, serviciul Administrativ, dosare: 19/1915, 69/1915, 9/1916.

Periodice

Protestarea 1915-1916

Lucrări generale și speciale

***. 1911. *Ghidul orașului Craiova*. Craiova: Tipografia David J. Benvenisti, 1911.

Avram *et alii*. 2016. *Războiul de Întregire: 1916-1918: comandanți militari români*. București: Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei.

Daneș, A. 1978. *Istoria sportului craiovean*. Craiova: [f. e.].

Ghibu, E., Todan, I. 1970. *Sportul românesc de-a lungul anilor. O istorie a sportului din România*. București: Stadion.

Radu, A., Roșianu, C. C. 2009. *Școala „Cornetti”. Anuar 1911-1935*. Craiova: Sim Art.

³⁶ Protestarea, an I, Nr. 18, 1 Octombrie 1915.

³⁷ Protestarea, an I, Nr. 18, 1 Octombrie 1915.

³⁸ Protestarea, an I, Nr. 23, 8 Noiembrie 1915.